

Atkritumu dedzināšana indē cilvēkus un dabu

ATKRITUMU DEDZINĀŠANA

APDRAUD ĪPAŠUMU

An illustration showing a two-story wooden house on fire. Thick black smoke billows from the roof and a large fire burns in the yard. In the foreground, a man, a young girl, and a dog stand on a grassy field, looking towards the burning house. The sky is light blue with a yellow sun partially obscured by the smoke. Three red rectangular boxes with white text are overlaid on the left side of the image.

ESI ATBILDĪGS, RĪKOJIES PAREIZI!

NODOD ATKRITUMUS APSAIMNIEKOTĀJAM

Iedzīvotājiem tiek piedāvāta arvien plašāka infrastruktūra, lai ērti atbrīvotos no mājsaimniecībā radītajiem atkritumiem, tomēr nereti vēl redzami melnu dūmu mākoņi, kas paceļas virs pļavām un kāpj debesīs no māju dūmeņiem – tā tad atkritumi tiek

dedzināti! Ne vienmēr atkritumu dedzinātājs aizdomājas, kādu kaitējumu viņa rīcība var nodarīt paša un līdzcilvēku veselībai, īpašumam, Zemes atmosfēras slānim. Iedzīvotājiem tiek piedāvāta arvien plašāka infrastruktūra, lai ērti atbrīvotos no mājtsaimniecībā radītajiem atkritumiem, tomēr nereti vēl redzami melnu dūmu mākoņi, kas paceļas virs plāvām un kāpj debesīs no māju dūmeņiem – tātad atkritumi tiek dedzināti! Ne vienmēr atkritumu dedzinātājs aizdomājas, kādu kaitējumu viņa rīcība var nodarīt paša un līdzcilvēku veselībai, īpašumam, Zemes atmosfēras slānim.

Atkritumu apsaimniekotājs SIA ZAAO (ZAAO), Valsts vides dienests, Vidzemes slimnīca, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests vērsas pie iedzīvotājiem ar aicinājumu neindēt cilvēkus un dabu, nenoārdīt ozona slāni, neapdraudēt savu un citu cilvēku īpašumu. Ja tiek novērota atkritumu dedzināšana, pārkāpums ir jāfiksē un jāziņo policijai.

Valsts vides dienesta speciālisti uzsver, ka cilvēka radīto atkritumu sastāvā ir dažādas bīstamas vielas, piemēram, dzīvsudrabs, svins, arsēns, pesticīdi, skābes, naftas produkti. Atkritumus nepareizi utilizējot, piemēram, dedzinot vai neatbilstoši uzglabājot, var nodarīt būtisku kaitējumu gan apkārtējai videi, gan cilvēku veselībai. Degot atkritumiem, atmosfērā nonāk ogleklis, ogļūdeņraži un citas toksiskas vielas, kas ietekmē skābo lietu un toksisko gāzu veidošanos litosfērā.

Vidzemes slimnīcas Terapijas nodaļas virsārste Inga Nāgele-Lūse informē: “Atkritumu degšanas laikā vispirms tiek ieelpoti indīgie dūmi, bet kaitīgie savienojumi nokļūst uz augsnes un augiem, ogām, sēnēm, ūdenī. To visu lietojot pārtikā, uzņemam arī veselībai bīstamos savienojumus. Vienu no tiem - dioksīnu, ļoti toksisku un kancerogēnu vielu, kas izdalās, dedzinot plastmasas izstrādājumus, jau 1997. gadā Starptautiskā vēža pētīšanas aģentūra ierindoja pirmajā vietā starp bīstamajām vielām, kas var izraisīt ļaundabīgos audzējus. Dioksīns dabā nesadalās, gluži pretēji – tas uzkrājas. Ir zinātniski pierādīts, ka pat zema dioksīna iedarbība ir saistīta arī ar endokrīnās un reproduktīvās sistēmas saslimšanām, tas negatīvi ietekmē imunitāti un izraisa alerģiju.”

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigādes komandieris Jānis Skrastiņš norāda: “Katrs apkures katls vai krāsns ir paredzēta konkrētam apkures veidam. Jāseko līdz, lai tiktu kurināts tikai tāds materiāls, kādu ir paredzējis ražotājs. Ja tiek dedzinātas lietas, kas nav tam paredzētas, var sabojāt apkures katlu un pakļaut savu īpašumu ugunsgrēka draudiem. Piemēram, plastmasas izstrādājumu, PET pudeļu, plēvju degšanas temperatūra ir daudz augstāka, nekā tas plānots izgatavojot apkures iekārtu, tāpēc rodas sodrēji un nekontrolēta degšana.”

ZAAO atgādina - pašvaldību saistošie noteikumi paredz, ka katrai mājtsaimniecībai ir jābūt noslēgtam līgumam ar atkritumu apsaimniekotāju. Klientiem tiek piedāvāti dažāda tilpuma konteineri sadzīves atkritumu uzkrāšanai. Otrreizējai pārstrādei derīgos materiālus ir iespējams nodot bez maksas, izmantojot pieejamos EKO punktus un EKO laukumus. ZAAO piedāvā arī dažāda veida informatīvos materiālus un konsultācijas

gan individuāli, gan māju sapulcēs, lai skaidrotu iedzīvotājiem ērtākos pakalpojumu veidus pareizai atkritumu apsaimniekošanai.

Esi atbildīgs, rīkojies pareizi! Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss nosaka bargus soda mērus vides piesārņotājiem.

Informāciju sagatavoja:

Zane Leimane

SIA ZAAO sabiedrisko attiecību speciāliste